

Kungälv kommun

kommun@kungalv.se

Beslut för grundsärskola

efter prioriterad tillsyn i Kullens skola
i Kungälv kommun

Tillsyn i Kullens skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Kungälv kommun under våren 2015. Kullens skola besöktes av Skolinspektionen den 4 februari 2015.

Måluppfyllelse och resultat

I Skolverkets officiella statistik saknas kunskapsresultat för Kullens grundskola och skolan har inte heller någon sammanställning av elevernas kunskapsresultat. Rektor, lärare och representant för elevhälsan har uppgett att eleverna är trygga och att det är studiero i klassrummet.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-06-29
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-06-29

Sammanfattande bedömning

Tillsynen visar att rektor inte fullt ut tar ansvar för grundskolans verksamhet. Grundskolan har till stor del överlämnats till undervisande specialpedagog att ta hand om. Rektor följer inte upp kunskapsresultaten och inte heller hur undervisningen bedrivs. Eftersom det saknas uppföljningar saknas också underlag för att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete. För att utveckla verksamheten i syfte att förbättra måluppfyllelse och resultat behöver kvalitetsarbetet ta sin utgångspunkt i resultaten och de processer som leder fram till dessa.

Tillsynen visar vidare att skolan brister i tillgång till de kompetenser som ska finnas i elevhälsan. Det förebyggande och hälsofrämjande arbetet som elevhälsan främst ska arbeta med för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål kan därför inte bedrivas fullt ut. Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete ska, liksom lärarnas undervisning, utgöra en del av de processer som ska stödja elevens utveckling och lärande. I tillsynen framkommer att de kompetenser som finns i skolans elevhälsa i förekommande fall främst arbetar med elevärenden som anmäls till elevhälsan.

Vid tillsynen har dock framkommit att undervisningen i klassrummet tar sin utgångspunkt i elevernas individuella behov och läraren följer upp varje elevs utveckling och lärande och dokumenterar detta.

Det pågår ett aktivt och dagligt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling, och ett aktivt ingripande vid situationer som uppkommer. Kullens skola har en aktuell plan mot kränkande behandling, som också gäller för grundskolan och som all personal arbetar efter. Skolinspektionen vill påpeka vikten av att grundskolan som egen verksamhet med sina specifika riskområden också blir synliga i skolans plan mot kränkande behandling.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungälv kommun att senast den 29 juni 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom t.ex. erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska se till att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande i syfte att stödja grundsärskolans elevers utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundsärskolan finnas en elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I prop. 2009/10:165, s. 277 anges; "Elevhälsans fokus ska inte vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv".

I de skriftliga svar som rektor lämnat in inför tillsynen uppger rektor att eleverna i grundsärskolan träffar skolsköterska och skolläkare vid behov. Därutöver finns habiliteringens personal till för dessa elever. Om det uppkommer behov har grundsärskolan också tillgång till grundskolans elevhälsa, enligt dokumentet. Representant för elevhälsan uppger vid intervju att skolsköterska och specialpedagog finns i skolan som helhet medan kurator och skolpsykolog finns i kommunens centrala elevhälsa. Vid behov har grundsärskolans elever tillgång till en skolpsykolog som arbetar särskilt mot grundsärskolan. Kurator och skolpsykolog deltar i skolans elevhälsomöten vid ett tillfälle i månaden då elevärenden från både grundskolan och grundsärskolan kan tas upp. Representanten uppger att de inte diskuterat hur elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande för grundsärskolans elever. Skolsköterskan uppger att det lagstadgade hälsoprogrammet genomförs men upplever svårigheter med att föra hälsosamtal med eleverna. Elevernas lärare uppger att grundsärskolan har tillgång till elevhälsan men har inte haft behov av psykolog eller kurator. Enligt läraren bedriver inte elevhälsan något förebyggande eller hälsofrämjande arbete just nu för grundsärskolans elever. Rektorn uppger att elevhälsans personal inte är så involverade i grundsärskolans elever förutom skolsköterskan som genomför sina rutiner och att skolpsykologen besökt dem någon gång. Elevhälsan arbetar inte förebyggande eller hälsofrämjande mot grundsärskolan, uppger rektorn i intervjun.

Skolinspektionens utredning visar att det finns elevhälsa i grundskolan som kan användas av grundsärskolan om det uppstår ett konkret elevärende. I samtliga intervjuer framkommer att elevhälsan inte används i grundsärskolan i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete för att stödja elevernas utveckling mot målen. Elevhälsan används inte heller i undervisningen eller andra

skolsituationer utöver då det anmäls något elevärend. Med anledning av ovanstående bedömer Skolinspektionen att elevhälsan inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande i syfte att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälv kommun verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Kungälv kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska tillsammans med personalen följa upp grundskolans resultat, analysera dessa och besluta om nödvändiga åtgärder utifrån de behov som framkommer vid analysen. Rektorn ska också planera för, och se till att åtgärderna genomförs.

Rektor ska se till att uppföljning, analys, beslut om åtgärder och planering för att genomföra dessa dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Vidare anges i skollagen att om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen har rektorn ansvaret för skolans resultat och ansvarar för att resultaten följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

I den dokumentation som lämnats in inför tillsynen finns inga uppgifter som visar att grundskolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete. Rektor uppger i intervju att hon har analyserat och funderat över verksamheten men att det inte funnits några sammanställningar av resultat beträffande grundskolan tidigare samt att det inte heller finns nu. Vidare uppger rektor att undervisningen inte följs upp utan rektor litar helt på den specialpedagog som undervisar eleverna. Det framkommer också i intervjun att rektor inte vet men "jag tror att det är en bra verksamhet". Orsaken är, enligt rektor, att det

finns en uppgörelse om att specialpedagogen ska ha en form av "rektorsroll" för särskolan men att uppdraget inte är officiellt. Rektor uppger att hon är ganska säker på att eleverna får den utbildning de har rätt till men att detta inte syns i någon dokumentation.

En representant för elevhälsan uppger i intervju att de inte vet om det finns någon sammanställning av resultat för grundsärskolan. Enligt representanten har elevhälsan gjort en egen utvärdering av hur de utvecklat arbetet och hur processerna gått och så vidare. Rektor har inte gett någon inriktning men suttit med vid utvärderingen som "vi skrivit för oss själva", enligt representanten. Även grundsärskolans lärare uppger i intervju att resultaten inte finns samlade och det har tidigare inte heller efterfrågats. Enligt läraren ställs individuella mål upp för eleverna och stäms av men det sker inte systematiskt och rektor har inte heller efterfrågat sådant.

Utredningen visar att grundsärskolans kunskapsresultat inte sammanställs på skolnivå och kunskapsresultaten kan därmed inte heller analyseras och ligga till grund för beslut om åtgärder och planering för att genomföra dessa. Rektor följer inte upp verksamheten som helhet och har därmed inte kunskap om utvecklingsbehoven. Det finns heller ingen dokumentation som visar uppföljningar eller planeringar av åtgärder för att utveckla verksamheten. Genom att det saknas dokumentation och att inga uppföljningar genomförs bedömer Skolinspektionen sammantaget att det för grundsärskolan inte bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete i syfte att utveckla verksamheten vid Kullens grundsärskola.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälv's kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Kungälv's kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden***Undervisning och lärande***

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att t.ex. genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål/syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bl.a. en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inlärninng och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom t.ex. färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och/eller dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska t.ex. se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum etc.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

Beslut

2015-03-09
11 (13)

Dnr 43 - 2014:8048

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Beslutsfattare

Marie Sjöberg
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Kullens skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens

arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Kullens skola

Kullens grundsärskola ingår i skolenheten Kullens skola. Grundsärskolan har elever i årskurserna 1 till 3. Vid skolenheten, som leds av en rektor, finns förutom grundsärskolan också förskoleklass och grundskolans årskurser 1 till 6. Grundsärskoleklassens tre elever läser inriktning träningsskola, det vill säga enligt kursplanerna i ämnesområden.